

Χαιρετισμός

ΙΟΥΝΙΟΣ 1936, ΤΑ ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΑ

Οι 10 μέρες που συγκλόνισαν... το Σουφλί

Αγαπητοί φίλοι και σύντροφοι, συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ στην πύλη του μεταξουργείου «ΤΖΙΒΡΕ» , εδώ που πριν από 85 χρόνια άναψε από τις μεταξεργάτριες η σπίθα της μεγαλύτερης εργατο-αγροτικής κινητοποίησης στην ιστορία του Έβρου με κεντρικό σύνθημα « Εκατό ή θάνατος» . Εδώ η πύλη αυτή βιάστηκε από το αίμα των μεταξεργατριών που περιφρουρούσαν την απεργία τους δεχόμενες απανωτές, βάρβαρες, επιθέσεις από τις αστυνομικές δυνάμεις. Εδώ τραυματίστηκαν πολλές εργαζόμενες και μεταξύ αυτών η Πρόεδρος του Σωματείου Τότα Καραγεωργίου. Αλλά δεν λύγισαν.

Αγαπητοί φίλοι και σύντροφοι είναι απόλυτα δικαιολογημένο το προσωνύμιο που αποδώσαν στο Σουφλί ως « η πόλη του μεταξιού». Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα αναπτύχθηκε η εκτροφή των κουκουλιών και η παραγωγή μεταξιού. Για το σύνολο των κατοίκων του Σουφλίου και της γύρω περιοχής η σηροτροφία ήταν η βασική τους απασχόληση. Τα παρακάτω στοιχεία το επιβεβαιώνουν. Από το αγρόκτημα του Σουφλίου της εποχής εκείνης τα 16.000 στρέμματα ήταν μορεώνες , τα 7000 ήταν αμπελώνες και τα 5000 στρέμματα με διάφορες άλλες καλλιέργειες. Υπήρχαν 3 εργοστάσια με εξακόσιες (600) περίπου εργαζόμενες , υπήρχε αναπτυγμένη οικοτεχνία, και η μουσική που αντηχούσε στο Σουφλί ήταν αυτός του αργαλειού , που υπήρχε σε κάθε σπίτι.

Η περίοδος του μεσοπολέμου.

Μετά τη λήξη του 1^{ου} παγκοσμίου πολέμου 1919 δεν σταμάτησαν ούτε μια μέρα οι λυσσαλέοι ανταγωνισμοί των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για τον έλεγχο των πρώτων υλών και των αγορών. Οι ηττημένοι μπορεί να υπέγραψαν τη συνθήκη των Βερσαλλιών όμως από την επόμενη μέρα σκέφτονταν και προετοιμάζονταν για τη ρεβάνς . Το 1929 ξέσπασε νέα καπιταλιστική κρίση. Η εργοδοσία προκειμένου να διασφαλίσει την κερδοφορία της εξαπέλυσε νέα άγρια επίθεση στους εργαζόμενους, συνοδευόμενη από σκληρά κατασταλτικά μέτρα. Τότε ήταν που ο Βενιζέλος ψήφισε το ΙΔΙΩΝΥΜΟ, να εκτοπίζονται δηλαδή στα ξερονήσια οι εργαζόμενοι που πρωτοστατούν στους αγώνες και αμφισβητούν το σύστημά τους. Άγρια εκμετάλλευση και σκληρά

κατασταλτικά μέτρα αυτή ήταν η εικόνα. Και για την περιοχή μας από τη μια οι έμποροι να δίνουν εξευτελιστικές τιμές στους αγρότες και σηροτρόφους και από την άλλη η ζωή στα μεταξουργεία να είναι για τις εργαζόμενες σκέτο κολαστήριο.

Η παιδική εργασία να οργιάζει. Κορίτσια 12,13 και 14 χρονών να δουλεύουν 12ωρο με ορθοστασία, από τις 6 το πρωί μέχρι τις 6 το απόγευμα. Και το μεροκάματο εξευτελιστικό να αρχίζει από 5 δραχμές για τις μικρές και στις καλύτερες περιπτώσεις να φτάνει στις 25.

Πράγματι μεγάλη η ανάπτυξη της σηροτροφίας στο Σουφλί, μεγάλος ο τζίρος, μεγάλα τα κέρδη, όμως καμιά εργάτρια δεν είχε τη δυνατότητα να αγοράσει ένα ζευγάρι παπούτσια. Τα καλντερίμια του Σουφλίου βροντούσαν από τα γκαλέτσια, που φορούσαν τα κορίτσια. Και το καθημερινό τους φαγητό, ένα κομμάτι ψωμί με μια μπουκιά τυρί ή λίγες ελιές. Γιατί λοιπόν να χειροκροτήσουν αυτήν την ανάπτυξη, που ο ΤΖΙΒΡΕ, με τον ιδρώτα τους, έγινε παγκόσμιος παίκτης στην παραγωγή και εμπορία του μεταξιού με τεράστια κέρδη, που έντυσε με μεταξωτά Σουφλίου την ματαιοδοξία των κυριών της πλουτοκρατίας και οι ίδιες να ζουν στην εξαθλίωση, χωρίς ασφάλιση, χωρίς σύνταξη, χωρίς ιατρική περίθαλψη.

Δουλειά λοιπόν ανατολή με δύση και τον επιστάτη κυριολεκτικά τρομοκράτη πάνω από το κεφάλι τους για να μην παίρνουν ανάσα και να μην βγάζουν μιλιά. 12 ώρες με σκυμμένο κεφάλι και σκληρή δουλειά. Και ήταν ακόμα παιδιά οι περισσότερες.

Τα πράγματα όμως αλλάζουν. Μέσα από τα συντρίμια του 1^{ου} παγκοσμίου πολέμου γεννήθηκε το πρώτο εργατικό κράτος στην ιστορία της ανθρωπότητας. Η προσπάθεια των εργατών και εργατριών της Ρωσίας να οικοδομήσουν το δικό τους κράτος, χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, χωρίς βιομηχάνους, τραπεζίτες, εφοπλιστές και τσιφλικάδες, συγκλόνισε τους εργαζόμενους όλου του κόσμου, αναπτέρωσε τις ελπίδες τους και άναψε το φιτίλι για νέους σκληρούς ταξικούς αγώνες. Οι εργάτες τώρα δεν ήταν μόνοι τους, είχαν στο πλευρό τους το δικό τους κόμμα, που ήταν ο νους, η καρδιά και ο οργανωτής της λαϊκής πάλης. Οι σηροτρόφοι και οι μεταξεργάτριες είχαν δίπλα τους στους καθημερινούς αγώνες τους βουλευτές του Παλαϊκού Μετώπου και το ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ με καθημερινές ανταποκρίσεις να ενημερώνει τον ελληνικό λαό για τα γεγονότα του Σουφλίου.

Τα γεγονότα του Ιούνη του 1936 δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία, προηγήθηκαν σκληρές συγκρούσεις όλα τα προηγούμενα χρόνια μεταξύ των σηροτρόφων και μεταξεργατριών από τη μια και από την άλλη οι μεγαλέμποροι, η εργοδοσία και οι κατασταλτικοί μηχανισμοί των αστικών κυβερνήσεων . Στην άγρια εκμετάλλευση και την τρομοκρατία οι εργαζόμενοι απαντούσαν με δυναμικές απεργίες και μαζικά συλλαλητήρια. **Λίγες μέρες πριν ο Τζίβρε απέλυσε την Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που κήρυξαν 24 απεργία και χρειάστηκε να ξεσηκωθεί όλο το Σουφλί, να πραγματοποιηθεί μεγάλο συλλαλητήριο, για να εξαναγκαστεί να τις ξαναπροσλάβει.** Με λίγα λόγια όλα τα προηγούμενα χρόνια το καζάνι της οργής και της αγανάκτησης «έβραζε»

Έτσι όταν τον Ιούνιο του 1936 άνοιξε το ΧΑΡΕΤΣΙ (αγοροπωλησία κουκουλιών) οι έμποροι, εκμεταλλεζόμενοι την ιδιαιτερότητα των κουκουλιών, πρόσφεραν στους σηροτρόφους 45 δρχ την οκά στα χλωρά κουκούλια , τιμή που ήταν πολύ κάτω από το κόστος παραγωγής . Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση η αγανάκτηση των αγροτών χτύπησε κόκκινο. Στην ουσία τους ζητούσαν να παραδώσουν κοψοχρονιάς τους κόπους μιας χρονιάς. Τότε πρωτοπόροι κουκολοπαραγωγοί πήραν την πρωτοβουλία και πραγματοποίησαν μαζική λαϊκή συνέλευση με 1500 σηροτρόφους. Εξέλεξαν συντονιστική επιτροπή, καθόρισαν τα αιτήματά τους και κάλεσαν όλους τους σηροτρόφους σε αγώνα με το σύνθημα 100 ή θάνατος, δηλαδή τιμή στα χλωρά κουκούλια 100 δραχμές την οκά και κάλεσαν 14 Ιούνη όλους τους κατοίκους του Σουφλίου και της περιοχής στην κεντρική πλατεία του Σουφλίου. Η ανταπόκριση ήταν πολύ μεγάλη Χιλιάδες συγκεντρώθηκαν στην κεντρική πλατεία. Από το πρωί οι καμπάνες του Αϊ Γιώργη χτυπούσαν δαιμονισμένα καλώντας τους Σουφλιώτες και τις Σουφλιώτισσες στην κεντρική πλατεία. Ακόμα και οι γιαγιάδες κάνοντας τα μαύρα τους τσιμπέρια παντιέρες κατέβηκαν στην πλατεία Τα σχολεία έκλεισαν και οι μαθητές ιδιαίτερα του Γυμνασίου τραγουδώντας επαναστατικά τραγούδια έδωσαν βροντερό παρόν. Καραβάνια ξυπόλυτων κουκουλοπαραγωγών από τα γύρω χωριά έφτασαν στο Σουφλί και κατασκήνωσαν στην πλατεία. Το σύνθημα ΕΚΑΤΟ ή ΘΑΝΑΤΟΣ αντηχούσε παντού. Οι ομιλητές ανεβοκατέβαιναν στην Πνύκα και εμπύχωναν τους απεργούς. Περισσότεροι από 8000 υπολογίζονταν οι συγκεντρωμένοι. Η κυβέρνηση Μεταξά με την αστυνομική τρομοκρατία, τις απειλές , τις συλλήψεις, τους πυροβολισμούς, δεν φόβισε τους απεργούς. Ακόμα και η απόφαση - απειλή του νομάρχη ότι θα αξιοποιήσει το Ιδιώνυμο του Βενιζέλου και θα προχωρήσει σε εκτοπισμό στα ξερονήσια των

πρωταγωνιστών των κινητοποιήσεων, φούντωσε την οργή και θέριεψε την αποφασιστικότητά τους.

Δίπλα στους σηροτρόφους και οι 600 μεταξεργάτριες που δεινοπαθούσαν κάτω από την τρομοκρατία και την εκμετάλλευση της εργοδοσίας. Με μαζική συνέλευση του σωματείου τους και πρωταγωνίστριες την πρόεδρο του σωματείου Καραγεωργίου Τότα , την Γραμματέα Ελένη Αλβανού, την Αθανασία Κανάργια, , την Ελισάβετ Μουστακίδου, τη Θεοπία Παπαγεωργίου , την Μαριάνθη Μαλουσάρη, τις αδελφές Τιάκα, τις αδελφές Καραβαργιώτη, την Τασία Αλατζιά που ήταν η πρώτη γυναίκα αντάρτισσα στα βουνά του Έβρου το 1943 , όλες πρωτοπόρες και ατρόμητες εργάτριες, αποφάσισαν με απεργίες να σταθούν στο πλευρό των σηροτρόφων. Τα βασικά τους αιτήματα , οκτάωρη δουλειά , αύξηση στο μεροκάματο, καλύτερες συνθήκες εργασίες , καθαρό νερό και λίγα τραπέζια για να μην τρώνε το μεσημεριανό στα όρθια.

Από κοντά στον αγώνα και οι επαγγελματίες του Σουφλίου. Συμμετείχαν στα συλλαλητήρια μαζικά, γιατί γνώριζαν καλά ότι ο Μπεζαχτάς τους (το Ταμείο τους) εξαρτιόνταν από το εισόδημα των εργαζομένων. Στήριξαν τον αγώνα προσφέροντας στους καταληψίες της κεντρικής πλατείας μέσω της «εργατικής βοήθειας » ψωμί, κουλούρια και 50 δράμια τυρί στον καθένα για να αντέξουν στον πολυήμερο αγώνα τους.

Ο σκληρός αυτός αγώνας έφερε αποτελέσματα. οι έμποροι αναγκάστηκαν σχεδόν να διπλασιάσουν την τιμή και να αγοράσουν τα νωπά κουκούλια με 75 δρχ την οκά. Ήταν μια μικρή ανακούφιση στα βάσανα των βιοπαλαιστών σηροτρόφων. Ο Τζίβρε όμως, σκληρός εργοδότης, μικρές υποχωρήσεις έκανε. Τα βασικά προβλήματα των εργατριών όπως αυτό της οκτάωρης εργασίας έμεινε άλυτο.

Αγαπητοί φίλοι , η Αστική τάξη της χώρας μας θορυβημένη από την ανάταση του ταξικού εργατικού κινήματος σε όλη την Ελλάδα έσπευσε να επιβάλει την 4η Αυγούστου τη σκληρή δικτατορία Μεταξά με τη στήριξη του Παλατιού , όλων των αστικών κομμάτων και βραχίονα τα ακροδεξιά -ναζιστικά στοιχεία της εποχής. Και από την πρώτη μέρα έβαλε σαν στόχο να διαλύσει το ΚΚΕ χρησιμοποιώντας τις πιο βάρβαρες μεθόδους για να εξοντώσει πρωτοπόρους εργάτες και εργάτριες, να ανακόψει τις εργατο-αγροτικές κινητοποιήσεις και τις απαιτήσεις τους και να διασφαλίσει την κερδοφορία του κεφαλαίου. Έτσι και στο Σουφλί συνελήφθησαν οι πρωτοπόροι των κινητοποιήσεων και οδηγήθηκαν στις φυλακές και τις εξορίες. Πενήντα (50) από τους

πρωταγωνιστές των κινητοποιήσεων πήραν το δρόμο της εξορίας στην Ανάφη, στη Φολέγανδρο, στη Χίο και άλλα νησιά . Τέσσερις (4) από αυτούς, ο Νίκος Αλατζιάς, ο Αποστόλης Κηπουρός , ο Θανάσης Κυρανούδης και ο Λεωνίδας Λυμπερακίδης , στελέχη όλοι τους του ΚΚΕ, παραδόθηκαν από το καθεστώς του Μεταξά στους Ναζί κατακτητές και εκτελέστηκαν με τους 200 της Καισαριανής την πρωτομαγιά του 1944. Το δρόμο της εξορίας πήραν στην αρχή 4 μεταξεργάτριες και στη συνέχεια δεκάδες. Εκεί τις γνώρισε και στις διηγήσεις αυτών βασίστηκε η Διδώ Σωτηρίου για να γράψει το βιβλίο «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ» με επίκεντρο τη ζωή και τους αγώνες των μεταξεργατριών του Σουφλίου.

Στα μεταπολεμικά χρόνια η σηροτροφία άρχισε να εγκαταλείπεται και να ξηλώνονται οι μορεώνες. Από τη μια οι αγρότες που αρνήθηκαν να συνεχίσουν μια ασύμφορη καλλιέργεια και αναζήτησαν άλλες επιλογές και από την άλλη η ανακάλυψη του συνθετικού μεταξιού η σηροτροφία άρχισε να συρρικνώνεται σε βαθμό εξαφάνισης. Οι Αστικές Κυβερνήσεις που άφησαν και αυτήν την δραστηριότητα στους νόμους της αγοράς και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας έχουν τεράστιες ευθύνες.

Αγαπητοί σύντροφοι και φίλοι, μπορεί η Αστική τάξη, τα κόμματα της να θέλουν να σβήσουν από την μνήμη μας τους λαϊκούς αγώνες , όμως είναι χρέος του ταξικού εργατικού κινήματος να καταγράψει, να ερευνήσει, να αναδείξει και να τιμήσει τους αγώνες των σηροτρόφων και μεταξεργατριών της περιόδου του μεσοπολέμου , να μελετήσει καλύτερα, την οργάνωσή τους , την Κοινωνική Συμμαχία που συγκρότησαν , την Εργατική τους Αλληλεγγύη. Χρήσιμα τα συμπεράσματα, και πολύτιμη παρακαταθήκη η πείρα από τα σηροτροφικά του '36 για τους σημερινούς και αυριανούς αγώνες που έρχονται.

Ιδιαίτερα σήμερα που η κυβέρνηση έχει ως προτεραιότητα την ικανοποίηση των αιτημάτων του ΣΕΒ και κάνει το 8ωρο δεκάωρο με τις δύο επιπλέον ώρες εργασίες απλήρωτες, για να αγοράζουν οι εργοδότες ακόμα πιο φτηνά την εργατική δύναμη.

Τιμούμε λοιπόν τους αγώνες των σηροτρόφων και των μεταξεργατριών του Σουφλίου που έγραψαν ιστορία. Είναι οι δικοί μας Χριστοί , είναι οι δικοί μας Άγιοι, που έδωσαν και τη ζωή τους ακόμα «για όλου του κόσμου το ψωμί , το φως και το τραγούδι» που μας λέει ο μεγάλος μας ποιητής Γιάννης Ρίτσος. Παίρνουμε από τα χέρια τους τη σημαία του αγώνα , τη βαμμένη με το αίμα

τους και συνεχίζουμε για ένα κόσμο χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Ιούνιος 2021

Γκατζίδης Σταμάτης

Εκπρόσωπος του παραρτήματος

της ΠΕΑΕΑ – ΔΣΕ Διδυμοτείχου Ορεστιάδας